

Ukrajina: Ukrajinská bojová taktika ohrožuje civilisty

 [amnesty.org/en/latest/news/2022/08/ukraine-ukrainian-fighting-tactics-endanger-civilians](https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/08/ukraine-ukrainian-fighting-tactics-endanger-civilians)

August 4, 2022

Zprávy_4. srpna 2022

- ***Vojenské základny zřízené v obytných oblastech včetně škol a nemocnic***
- ***Útoky byly zahájeny z obydlených civilních oblastí***
- ***Taková porušení v žádném případě neospravedlňují nevybíravé útoky Ruska, které zabily a zranily nespočet civilistů***

Ukrajinské síly ohrožovaly civilisty zřizováním základen a provozováním zbraňových systémů v obydlených obytných oblastech, včetně škol a nemocnic, když odrazily ruskou invazi, která začala v únoru, uvedla dnes Amnesty International.

Taková taktika porušuje mezinárodní humanitární právo a ohrožuje civilisty, protože mění civilní objekty ve vojenské cíle. Následné ruské údery v obydlených oblastech zabily civilisty a zničily civilní infrastrukturu.

„Zdokumentovali jsme vzorec, kdy ukrajinské síly vystavují civilisty riziku a porušují válečné zákony, když operují v obydlených oblastech,“ řekla Agnès Callamard, generální tajemnice Amnesty International.

"Být v obranné pozici nezbavuje ukrajinskou armádu povinnosti dodržovat mezinárodní humanitární právo."

Ne každý ruský útok zdokumentovaný Amnesty International se však řídil tímto vzorem. Na některých dalších místech, kde Amnesty International dospěla k závěru, že Rusko spáchalo válečné zločiny, včetně některých oblastí města Charkov, nenašla organizace důkazy o tom, že by se ukrajinské síly nacházely v civilních oblastech nezákonně zaměřených ruskou armádou.

Mezi dubnem a červencem strávili výzkumníci Amnesty International několik týdnů vyšetřováním ruských úderů v oblasti Charkova, Donbasu a Mykolajiva. Organizace kontrolovala místa stávek; vyslyšali přeživší, svědky a příbuzné obětí útoků; a provedli dálkový průzkum a analýzu zbraní.

Během těchto vyšetřování našli vědci důkazy o tom, že ukrajinské síly zahájily údery z obydlených obytných oblastí a také se usadily v civilních budovách v 19 městech a vesnicích v regionech. Laboratoř Crisis Evidence Lab organizace analyzovala satelitní snímky, aby dále potvrdila některé z těchto incidentů.

Většina obytných oblastí, kde se vojáci nacházeli, byla kilometry daleko od frontových linií. K dispozici byly životaschopné alternativy, které by neohrožovaly civilisty – jako vojenské základny nebo hustě zalesněné oblasti v blízkosti nebo jiné stavby dále od obytných oblastí. V případech, které zdokumentovala, si Amnesty International není vědoma toho, že by ukrajinská armáda, která se nacházela v civilních strukturách v obytných oblastech, žádala civilisty nebo jim pomáhala při evakuaci okolních budov – což je neschopnost přijmout všechna možná opatření na ochranu civilistů.

Zahájení úderů z obydlených civilních oblastí

Přeživší a svědci ruských úderů v oblastech Donbas, Charkov a Mykolajiv řekli výzkumníkům Amnesty International, že ukrajinská armáda v době úderů operovala poblíž jejich domovů a vystavila oblasti odvetné palbě ruských sil. Vědci Amnesty International byli svědky takového jednání na mnoha místech.

Mezinárodní humanitární právo vyžaduje, aby se všechny strany konfliktu v maximální možné míře vyhýbaly umístění vojenských cílů v hustě obydlených oblastech nebo v jejich blízkosti. Mezi další povinnosti ochrany civilistů před účinky útoků patří odstranění civilistů z blízkosti vojenských objektů a účinné varování před útoky, které mohou mít dopad na civilní obyvatelstvo.

Matka 50letého muže zabitého při raketovém útoku 10. června ve vesnici jižně od Mykolajiva řekla Amnesty International: „Armáda bydlela v domě vedle našeho domova a můj syn často nosil vojákům jídlo. Několikrát jsem ho prosil, aby se odtamtud držel dál, protože jsem se bál o jeho bezpečnost. To odpoledne, když došlo ke stávce, byl můj syn na dvoře našeho domu a já v domě. Byl na místě zabit. Jeho tělo bylo roztrhané na kusy. Náš dům byl částečně zničen.“ Vědci Amnesty International našli ve vedlejším domě vojenské vybavení a uniformy.

Mykola, který žije v panelovém domě ve čtvrti Lysyčansk (Donbas), která byla opakovaně zasažena ruskými útoky, při nichž zahynul nejméně jeden starší muž, řekl Amnesty International: „Nechápu, proč naše armáda střílí z měst a ne z pole.“ Další obyvatel, 50letý muž, řekl: „V sousedství je určitě vojenská aktivita. Když dojde k odcházejícímu požáru, pak slyšíme přicházející oheň.“ Výzkumníci Amnesty International byli svědky toho, jak vojáci používali obytnou budovu asi 20 metrů od vchodu do podzemního krytu používaného obyvateli, kde byl starší muž zabit.

V jednom městě v Donbasu ruské síly použily 6. května široce zakázanou a ze své podstaty nevybíravou kazetovou munici v sousedství převážně jednopodlažních nebo dvoupatrových domů, kde ukrajinské síly operovaly dělostřelectvo. Šrapnel poničil zdi domu, kde žije 70letá Anna se svým synem a 95letou matkou.

Anna řekla: „Šrapnel proletěl dveřmi. Byl jsem uvnitř. Ukrajinské dělostřelectvo bylo blízko mého pole... Vojáci byli za polem, za domem... Viděl jsem je přicházet a vycházet... od začátku války... Moje matka je... ochrnutá, takže jsem nemohl utéct.“

Začátkem července byl zraněn zemědělský dělník, když ruské síly zasáhly zemědělský sklad v oblasti Mykolajiv. Několik hodin po stávce byli výzkumníci Amnesty International svědky přítomnosti ukrajinského vojenského personálu a vozidel v oblasti skladování obilí a svědci potvrdili, že armáda používala sklad, který se nachází přes silnici od farmy, kde žijí a pracují civilisté.

Zatímco výzkumníci Amnesty International zkoumali škody na obytných a přilehlých veřejných budovách v Charkově a ve vesnicích v Donbasu a východně od Mykolajiva, zaslechli z nedalekých ukrajinských vojenských pozic vycházející palbu.

V Bachmutu několik obyvatel řeklo Amnesty International, že ukrajinská armáda používala budovu sotva 20 metrů přes ulici od obytné výškové budovy. 18. května zasáhla přední část budovy ruská střela, která částečně zničila pět bytů a poškodila okolní budovy. Kateryna, obyvatelka, která stávku přežila, řekla: „Nerozuměla jsem tomu, co se stalo. V mém domě byla rozbitá okna a spousta prachu... Zůstal jsem tady, protože moje matka nechtěla odejít. Má zdravotní problémy.“

Tři obyvatelé Amnesty International řekli, že před úderem ukrajinské síly používaly budovu naproti bombardované budově a že před dalším domem, který byl poškozen, když raketa zasáhla, byly zaparkovány dva vojenské nákladáky. Výzkumníci Amnesty

International našli známky vojenské přítomnosti v budově i mimo ni, včetně pytlů s pískem a černých plastových fólií zakrývajících okna, stejně jako nové vybavení traumatické první pomoci vyrobené v USA.

„Nemůžeme mluvit do toho, co dělá armáda, ale platíme za to cenu,“ řekl Amnesty International obyvatel, jehož dům byl při stávce také poškozen.

Vojenské základny v nemocnicích

Výzkumníci Amnesty International byli svědky toho, že ukrajinské síly využívaly nemocnice jako *de facto* vojenské základny na pěti místech. Ve dvou městech desítky vojáků odpočívaly, pobíhaly se a jedly v nemocnicích. V jiném městě stříleli vojáci z blízkosti nemocnice.

Ruský letecký útok 28. dubna zranil dva zaměstnance lékařské laboratoře na předměstí Charkova poté, co si ukrajinské síly v areálu zřídily základnu.

Využívání nemocnic pro vojenské účely je jasným porušením mezinárodního humanitárního práva.

Vojenské základny ve školách

Ukrajinská armáda běžně zřizuje základny ve školách ve městech a vesnicích na Donbasu a v oblasti Mykolajiv. Školy byly od začátku konfliktu pro studenty dočasně uzavřeny, ale ve většině případů se budovy nacházely v blízkosti obydlených civilních čtvrtí

Ve 22 z 29 navštívených škol našli výzkumníci Amnesty International buď vojáky, kteří tyto prostory používali, nebo našli důkazy o přítomnosti současné nebo dřívější armády. činnost – včetně přítomnosti vojenských kombinéz, vyřazené munice, armádních přidělů a vojenských vozidel.

Ruské síly zasáhly mnoho škol používaných ukrajinskými silami. Nejméně ve třech městech se po ruském bombardování škol ukrajinští vojáci přesunuli do jiných škol v okolí, což vystavilo okolní čtvrti riziku podobných útoků.

Ve městě východně od Oděsy byla Amnesty International svědkem širokého vzoru ukrajinských vojáků, kteří využívali civilní oblasti k ubytování a jako odpočívadla, včetně umístění obrněných vozidel pod stromy v čistě obytných čtvrtích a používání dvou škol umístěných v hustě obydlených obytných oblastech. Ruské údery poblíž škol zabily a zranily několik civilistů mezi dubnem a koncem června – včetně dítěte a starší ženy zabitých při raketovém útoku na jejich dům 28. června.

V Bachmutu ukrajinské síly využívaly univerzitní budovu jako základnu, když 21. května zasáhl ruský úder, při kterém údajně zahynulo sedm vojáků. Univerzita sousedí s výškovou obytnou budovou, která byla poškozena při stávce, spolu s dalšími civilními domy ve vzdálenosti zhruba 50 metrů. Vědci Amnesty International našli na nádvoří rozbombardované budovy univerzity zbytky vojenského vozidla.

Mezinárodní humanitární právo výslovně nezakazuje stranám konfliktu usadit se ve školách, které nezasedají. Vojáci však mají povinnost vyhýbat se používání škol, které jsou v blízkosti domů nebo bytových domů plných civilistů, což ohrožuje tyto životy, pokud to není naléhavá vojenská potřeba. Pokud tak učiní, měli by varovat civilisty a v případě potřeby jim pomoci s evakuací. Nezdálo se, že by se to v případech zkoumaných Amnesty International stalo.

Ozbrojené konflikty vážně omezují právo dětí na vzdělání a vojenské využití škol může mít za následek zničení, které děti po skončení války o toto právo dále zbavuje. Ukrajina je jednou ze 114 zemí, které podpořily Deklaraci bezpečných škol, dohodu o ochraně vzdělávání

uprostřed ozbrojeného konfliktu, která stranám umožňuje využívat opuštěné nebo evakuované školy pouze tam, kde neexistuje schůdná alternativa.

Nevybíravé útoky ruských sil

Mnohé z ruských úderů, které Amnesty International zdokumentovala v posledních měsících, byly provedeny ze své podstaty nevybíravými zbraněmi, včetně mezinárodně zakázané kazetové munice, nebo jinými výbušnými zbraněmi s celoplošnými účinky. Jiní používali naváděné zbraně s různou úrovní přesnosti; v některých případech byly zbraně dostatečně přesné, aby mířily na konkrétní objekty.

Praxe ukrajinské armády umisťovat vojenské cíle v obydlených oblastech nijak neospravedlňuje nevybíravé ruské útoky. Všechny strany konfliktu musí vždy rozlišovat mezi vojenskými cíli a civilními objekty a přijmout veškerá možná preventivní opatření, včetně výběru zbraní, aby minimalizovali civilní škody. Nerozlišující útoky, které zabíjejí nebo zraňují civilisty nebo poškozují civilní objekty, jsou válečnými zločiny.

„Ukrajinská vláda by měla okamžitě zajistit, aby své síly umístila mimo obydlené oblasti, nebo by měla evakuovat civilisty z oblastí, kde působí armáda. Vojáci by nikdy neměli používat nemocnice k vedení války a školy nebo civilní domy by měli používat pouze jako poslední možnost, když neexistují žádné životaschopné alternativy,“ řekla Agnès Callamard.

Amnesty International kontaktovala ukrajinské ministerstvo obrany se závěry výzkumu 29. července 2022. V době zveřejnění ještě nereagovaly.

Témata

Související obsah
